

Men hvis det er sådan, at Det Konservative Folkeparti nu mener noget andet, så synes jeg, at vi skal snakke om det. Jeg vil gerne invitere de partier, der stemte imod i sin tid, til en drøftelse af, om de alligevel nu gerne vil være med til at sikre en bedre hverdag for de mennesker, der befinder sig i denne meget, meget lidt attraktive situation.

Så hvis det var en indirekte rækken hånden frem fra Det Konservative Folkeparti, så vil jeg sige: Ja, den tager jeg. Jeg synes, at så mange som muligt bør være med til at stå bag de vilkårsforbedringer.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget.

Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 14: Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Ophævelse af varighedsbegrænsningen).

Af Anne Baastrup (SF) m.fl.
(Fremsat 25/10 94).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Karen Jespersen):

Efter forslaget skal der ske en udvidelse af mulighederne for at få sygedagpenge, idet dagpengelovens regler om en varighedsbegrænsning på 52 uger ifølge lovforslaget helt skal afskaffes.

Det forslag kan jeg ikke støtte, fordi det bryder med det princip i dagpengeloven, at sygedagpenge er en korttidsydelse, der ikke skal dække et varigt forsørgelsesbehov.

Den ændring af loven om dagpenge ved sygdom eller fødsel, der skete i 1989, understreger netop sammenhængen mellem tilknytningen til arbejdsmarkedet og ydelsen af sygedagpenge. Det fremgår af, at man samtidig indførte den faste revalideringsydelse, som har til formål at give forbedrede muligheder for at hjælpe personer med nedsat erhvervsevne ind i eller tilbage til arbejdsmarkedet, så de i stedet for en passiv forsørgelse kan få en aktiv erhvervmæssig tilværelse. Netop derfor er der i dagpengeloven indført en regel om, at udbetaling af sygedagpenge kan fortsætte ud over varighedsbegrænsningen på 2 uger, når det anses for overvejende sandsynligt, at der kan finde en arbejdsprøvning eller en revalidering sted.

Jeg er selvfølgelig enig i, at langvarig sygdom er et alvorligt problem for de mennesker, der rammes, og derfor er den kommunale dagpengeopfølgning meget vigtig. Erfaringen viser, at tidlig kontakt i sygdomsforløbet og hyppig kontakt med dagpengemodtagerne forkorter udbetalingsperioderne.

Socialministeriet har derfor i en række kommuner iværksat forsøg og udviklingsprojekter, som alle netop går ud på at intensivere dagpengeopfølgningen og derved medvirke til at forhindre de lange sygdomsperioder.

SF nævner i bemærkningerne til lovforslaget også de lange ventetider. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at lange ventetider ikke længere i sig selv bevirker, at dagpengeudbetalingen standser. Der er nemlig sidste år indført en bestemmelse i Socialministeriets bekendtgørelse om dagpenge ved sygdom eller fødsel, hvorefter ventetiden på behandling på et offentligt sygehus anses for en død periode i relation til varighedsbegrænsningerne, når det må antages, at den sygemeldte efter behandlingen kan vende tilbage til arbejdsmarkedet.

Om de gældende regler kan jeg fortælle, at efter dagpengelovens § 22, stk. 1, ophører retten til sygedagpenge, når der er udbetalt dagpenge eller løn for mere end 52 uger i de forudgående 18 måneder, medmindre der er mulighed for at forlænge dagpengeperioden. Dette kan ske, hvis en af følgende betingelser er opfyldt: at det anses for overvejende sandsynligt, at revalidering eller arbejdsprøvning kan blive sat i værk, at den pågældende er under lægebehandling, der må antages at kunne genskabe arbejdsdygtigheden inden for 26 uger, eller når særlige omstændigheder taler for det. Det er den sidste forlængelsesmulighed, der bliver brugt i forbindelse med livstruende sygdom.

Folketinget har senest med virkning fra 1. juli 1994 vedtaget nye regler på førtidspensionsområdet, der har til formål yderligere at fremme den aktiverende indsats. Med muligheden for udlægning af tilkendelseskompetencen kan der på lokalt niveau ske en øget koordination og effektivisering af den samlede indsats. Samtidig indebærer denne lovændring, at kommuner, der får tillagt den fulde tilkendelseskompetence, skal oprette et socialt koordinationsudvalg.

Dette udvalg har bl.a. til opgave at følge udviklingen i kommunernes sagsbehandlings- og afgørelsespraksis i sager om opfølgning af sygedagpenge og kontanthjælp samt i sager om aktivering, revalidering eller førtidspension. Så der er altså mange aktiviteter i gang for at forhindre, at mennesker på sygedagpenge falder ud af systemet. Bestræbelserne går på at hjælpe dem tilbage til en aktiv tilværelse på arbejdsmarkedet og modvirke, at de falder ned i et hul mellem sygedagpenge og førtidspension, og det må være den rigtige måde at sætte ind på over for mennesker med en langvarig sygdom.

SF mener, at omkostningerne ved lovforslaget er omkring 85 mio. kr. Socialministeriet skønner dog, at omkostningerne vil være noget højere, nemlig 121 mio. kr.

Jeg vil gerne sige, at det selvfølgelig er en sympatisk indstilling, der ligger bag SF's forslag, men det kan faktisk komme til at virke modsat, fordi det kan betyde, at mennesker med langvarig sygdom ikke bliver hjulpet af kommunerne til at komme i gang med et aktivt arbejdsliv. Det mener vi er nødvendigt, og det er den indsats, regeringen arbejder på at forstærke. Og med den begrundelse vil jeg afvise forslaget.

Jytte Madsen (S):

SF's lovforslag, der indebærer, at varighedsreglen for sygedagpenge skal ophæves, har en meget kort lovtekst, men konsekvenserne er meget vidtrækkende.

I bemærkningerne anføres nogle udsagn, der skulle indikere, at loven ikke er socialt retfærdig. Det er vi fra Socialdemokratiet ikke enig i. Jeg vil derfor gerne påpege, at når der på nuværende tidspunkt er en regel, hvorefter man kan få sygedagpenge i 52 uger, er dette ikke ensbetydende med, at man får frataget muligheden for dagpengene ud over de 52 uger.

Socialministeren har lige redegjort for de muligheder, der er i henhold til bekendtgørelsen, så det skal jeg ikke yderligere forlænge debatten med. Men vi mener, det er en helt klar forplig-

telse for kommunerne, at de følger den enkelte dagpengemodtager meget og ikke bare retter sig efter teksten, hvor der står, at man efter minimum 3 måneder skal gå ind og vurdere. Der er heldigvis kommuner, der allerede på nuværende tidspunkt går ind og vurderer meget tidligere i forløbet, og derfor har man også mulighed for at følge den enkelte dagpengemodtager, så man hele tiden kan vurdere og ikke udsætter nogle mennesker, der i forvejen har det dårligt, for et yderligere pres.

Det skal være helt klart, at der ikke må lægges pres på patienterne, de enkelte dagpengemodtagere, for at overgå til en anden form for udbetaling, som det er skitseret i SF's bemærkninger.

Den socialdemokratiske gruppe mener, at den nuværende lov giver gode muligheder for at give en individuel vurdering, og vi kan derfor ikke tilslutte os forslaget.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg kan forstå, at man afviser forslaget fra den socialdemokratiske ordførers side, men jeg synes, det er lovlig stærkt at afvise det med, at det er en retfærdig lov, vi har nu.

Jeg vil godt sige på SF's vegne, at vi gerne vil bidrage under udvalgsarbejdet med at vise, hvad det her har af konsekvenser.

Jeg kan forstå den argumentation, der siger, man er bange for de økonomiske konsekvenser, men at kalde det her en retfærdig lov! Må jeg minde om, at vi har at gøre med sager, hvor mennesker falder igennem på grund af sygdom, hvor der ikke er fine masker nok til at samle mennesker op. Vi har stribevis af eksempler, og jeg skal nævne nogle få.

Der er f.eks. arbejds-skadesager, hvor folk mister deres indtægt, hvis de er samboende med en, der bare har en indtægt på 120.000-130.000 kr. Vi har eksempler på forbigående sygdomme, f.eks. bækkenbundsløsning, hvor en familie mister den ene indtægt, og vi har eksempler på andre typer af sygdomme. Jeg medgiver, at der er lavet visse forlængelsesmuligheder, men vi har stadig en stribe sager.

Jeg vil godt anholde, at man kalder det en retfærdighedslov – jeg synes, det er stærk tobak. Jeg vil godt spørge den socialdemokratiske ordfører: Hvis nu vi er i stand til undervejs i udvalgsarbejdet at påvise, at det her rammer nogle mennesker, der på grund af sygdom mister indtægten på den ene side, vil Socialdemokratiet så lade sig overbevise om, at det ikke er en retfærdighedslov, men en uretfærdighedslov?

Erik Larsen (V):

Forslaget fra SF om at afskaffe varighedsbegrænsningen for udbetaling af sygedagpenge kan Venstre ikke støtte.

For det første er det jo, som det er nævnt, et udgiftskrævende forslag, som ikke passer særlig godt ind i tidspunktet her og nu, hvor vi sidder og forhandler, og hvor der forhandles finanslov.

Udgiften er af forslagsstillerne beregnet til 85 mio. kr. Socialministeren har sagt, at det måske er 121 mio. kr. Det ligger altså i den størrelsesorden

For det andet finder Venstre, at man bør afvente virkningerne af, at kommunerne nu har fået tildelt kompetence til at bevilge førtidspension. Det er forhåbentlig helt klart, og vi håber sandelig, at det vil give en hurtigere og bedre sagsbehandling til gavn for dem, der er kommet ud for langvarig sygdom.

Derudover er der jo sat en lang række fælles bestræbelser i gang for at nedbringe ventelisterne. Det er jo helt rigtigt, som det beskrives i bemærkningerne til forslaget, at selvfølgelig spiller ventelistsituationen også en rolle på det her område. Vi håber, at de initiativer, der er enighed om skal tages, også vil få en positiv effekt på området.

Så kan jeg ikke lade være med at nævne, når sagen nu er oppe, at Venstre synes, at man faktisk burde give kommunerne mulighed for at bruge provenuet fra de sparede sygedagpenge til at lade folk komme til behandling på private hospitaler eller klinikker. Det ville jo også være med til at minimere det problem, som SF åbenbart mener man her kan gøre noget ved.

Må jeg også sige til slut, at ministeren har været inde på dispensationsmuligheder, altså mulighederne for at sætte tingene i stå. Vi vil da også under udvalgsarbejdet gerne være med til at se videre på, hvordan det virker. Men det korte af det lange er, at Venstre ønsker, at vi i stedet for at udvide det her begreb bruger kræfterne på at sørge for, at ventelisteproblematikken afklares i forbindelse med forholdene omkring førtidspensionens vurderingsreform osv. Måske kan vi komme ind og gøre en aktiv indsats her til gavn for dem, der kunne blive ramt af varighedsbegrænsningen.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg mener, at problemet er, at Venstre heller ikke forstår, hvad det her drejer sig om. Altså al respekt for privatpersoner og privathospitaler.

Det har at gøre med et hjørne af problemet. De folk, der er ramt af en arbejdsskade, bliver behandlet, men de bliver ramt af, at deres dagpenge forsvinder. Det er problemet. Og uanset hvor mange private hospitaler, man opretter her i landet, vil de mennesker stadig væk blive ramt.

De mennesker, der har en forbigående sygdom, f.eks. bækkenbundsløsning, får den behandling, de skal have. Det er ikke det, der er problemet. Uanset om man laver 10 flere private hospitaler, vil de stadig falde igennem i sygedagpenge.

Det principielle spørgsmål også til Venstre – nu håber jeg, at jeg formulerer pointen tydeligt nok – er: Finder man det retfærdigt, at de mennesker fratages en indkomst for den ene part i en familie, der er ramt af sygdom? Så præcist er spørgsmålet i den her diskussion.

(Kort bemærkning).

Erik Larsen (V):

Nu er det jo ikke mig, der svinger mig op til at kalde det en retfærdighedsslov; det nævnte jeg overhovedet ikke, og det vil jeg heller ikke gøre, for jeg går ud fra, at vi har udvalgsarbejdet til at kunne se på, om der er eksempler, som blev nævnt her fra hr. Villy Søvnalds side, der kan begrunde, at der er et eller andet område i det her, som vi måske fra Venstres side ikke har haft fokus nok på og ikke har været nok klar over. Det skal jeg ikke afvise; sådan ligger det.

Så var jeg da glad for, at hr. Villy Søvnald syntes, at problematikken omkring kommunernes aktive medvirken til at nedbringe ventelisterne i form af at lade pengene følge borgerne fra sygedagpenge og over i privathospitaler og privatklinikker bare var et hjørne af den her sag.

Det var efter min opfattelse noget af det mest positive, som jeg har hørt på det område fra SF i meget lang tid.

Bendt Bendtsen (KF):

Jeg skal meddele, at vi fra De Konservatives side ikke kan støtte forslaget. Det har været et princip siden vedtagelsen af dagpengeloven, at sygedagpenge var en korttidssydelse, og at det ikke skulle dække et mere varigt forsørgelsesbehov.

Jeg synes nok, at socialministeren i dag har påvist de muligheder, der er for at forlænge dagpengeperioden ud over de nævnte 52 uger. Jeg skal ikke trætte med at gentage. Når visse regler er opfyldt, må vi konstatere, at der altså er mulighed for at få dagpenge ud over den nuværende varighedsbegrænsning.

Forslagsstillerne nævner dem, som falder igennem. Dem kan vi have stor sympati for, men jeg kan også sige, at jeg mener, at kommunerne har et ansvar i disse sager. Det er da muligt, at vi under udvalgsarbejdet skal se på, om de eksempler, som SF kan ryste ud af posen, kommer fra specielle kommuner.

Jeg mener nok, at med den mulighed, der nu er skabt for at udlægge førtidspensionsområdet, må der være udveje for en tidligere indgriben fra kommunerne. Det drejer sig om at få hurtigt fat, eventuelt om en forlængelse, en revalidering eller om at få en førtidspensionssag igennem i tide.

Jeg ved fra min egen hjemkommune, at vi arbejder hårdt på at nedsætte ventetiderne for at få afgjort disse pensionssager. Jeg synes nok også, at det, der er nævnt fra ministerens side om forsøgs- og udviklingsprojekter, må vi se på.

Hvis man er vågen over for disse problemer, så skulle vi nok kunne komme væk fra de ting, som SF peger på, og så må jeg da sige, at for de mennesker, der falder igennem, har vi nu engang bistandsloven som det sikkerhedsnet, vi har for vores svageste.

Jeg vil sige, at vi vil følge området nøje, og det er da muligt, at vi skal se lidt nærmere på det i forbindelse med kommende reformer. Et faktum er nu en gang, at forslaget koster et sted mellem 85 mio. kr. og de 121 mio. kr., som socialministeren har nævnt, og derfor kan vi ikke blot gå ind og sige ja til et sådant forslag.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg føler stadig, at jeg har en pædagogisk opgave med ordførerne, fordi løsningen for de grupper, jeg nævnte, jo ikke er pension. Det ville være absurd at give et menneske, der er ramt af en arbejdsskade, og som bliver rask igen på et tidspunkt, en pension, medmindre man er villig til at lukke portene op i forhold til et stort antal førtidspensionister.

Det vil være meningsløst at sætte et menneske, der er ramt af bækkenbundsløsning, på pension. Vedkommende vil sandsynligvis blive rask igen. Jeg kan ikke forstå, at det skulle være konservativ politik at lukke en ladeport op, for normalt brager man mod de mange, der er på overførselsindkomster. Der er ikke noget svar, der er ikke noget fornuftigt svar.

Men jeg tror, vi kan få et meget konstruktivt udvalgsarbejde, hvor mange vil få mulighed for at lære meget om dette område.

Mogens Christensen (FP):

Formålet med lovforslaget om ophævelse af varighedsbegrænsningen for sygedagpenge kan Fremskridtspartiet ikke støtte. Det kan vi ikke, for hvis vi gennemfører lovforslaget, bortfalder incitamentet i kommunerne til at foretage en hurtig sagsbehandling, når det drejer sig om klienter, som er på sygedagpenge. Vi mener, at det giver en forkert indgangsvinkel i relation til disse mennesker.

Motivationen til at afskaffe ventelisterne forsvinder også, hvis vi gennemfører dette lovforslag. Vi er enige i, som også socialministeren sagde i sit indlæg, at dem, som falder igennem systemet, er der taget højde for. Derfor mener vi ikke, at vi kan støtte dette lovforslag.

Desuden mener vi, at de omkostninger, der er forbundet med gennemførelsen af dette lovforslag, 85 mio. kr. eller måske 121 mio. kr., var bedre anvendt til at afskaffe ventelisterne.

Derfor kan Fremskridtspartiet ikke støtte dette lovforslag, men vi vil afvente udvalgsbehandlingen og se, om der kommer nogle helt konkrete ting frem, som vi kan tage endelig stilling til.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg har en kort bemærkning til dette også, for at ingen skal føle sig snydt. Men vi kan jo lige så godt udrydde misforståelserne med det samme.

Fremskridtspartiets ordfører argumenterede ud fra det kyniske syn, at kommunerne ikke er interesseret i deres borgere, men alene opererer ud fra økonomiske realiteter, og at en kynisk kommune ingen interesse havde i at behandle disse sager, hvis man fjernede varighedsbegrænsningen.

Jeg synes, man meget enkelt kunne stille det op modsat, nemlig ved at sige, at den kyniske kommune, der alene behandler sine klienters sygedagpenge efter økonomiske overvejelser, i øjeblikket har den sikkerhed, at når der er gået et år, er de fritaget for et forsørgelsesproblem.

Inger Marie Bruun-Vierø (RV):

Hvis man har været syg i 52 uger inden for de sidste 18 måneder, mister man retten til sygedagpenge og overgår til kontanthjælp, hvis ellers den samlede husstandsindkomst berettiger hertil. Man bliver ligesom et stort antal andre danskere henvist til kontanthjælp som indtægtsgrundlag. Om lige præcis 52 uger er den rigtige varighedsbegrænsning, kan naturligvis altid diskuteres.

Det er rigtigt, at bl.a. forhold som ventelister til behandling og længden af gængse behandlingsforløb spiller en rolle, når varighedsbegrænsningen skal vurderes, men disse situationer er der jo – som ministeren allerede har gjort rede for – i et vist omfang taget højde for.

Fra at diskutere, om varighedsbegrænsningen eventuelt skal være lidt længere end 52 uger, og til, om den helt skal afskaffes, er der et langt skridt, i hvert fald et skridt, der på nuværende tidspunkt efter Det Radikale Venstres mening af to grunde er alt for langt.

For det første er vi imod at udskrive betingelsesløse checks. Skal der laves ændringer, skal det være som led i en samlet ydelses- og aktiveringsreform, og det er også i den sammenhæng, Socialkommissionen tager spørgsmålet om den nuværende maksimumperiode op.

For det andet mener Det Radikale Venstre principielt også, at vi har en bistandslov, vi i det store og hele kan være bekendt.

Det Radikale Venstre er ikke begejstret for, at overgang til kontanthjælp bliver holdt op som et skræmmebillede, hver gang diskussioner om dagpengeperioders længde dukker op. I forvejen er det ofte tilfældigt og bestemt ikke retfærdigt, om en ledig er på kontanthjælp eller på dagpenge. Så i forhold til ledige på kontanthjælp er der ingen højere retfærdighed forbundet med helt at fjerne varighedsbegrænsningen på sygedagpenge.

Så selv om det er en sympatisk tankegang, der ligger bag SF's lovforslag, mangler det efter Det Radikale Venstres opfattelse en indre logik.

Anne Baastrup (SF):

Hr. Villy Søvndal har søgt at give en pædagogisk beskrivelse af omfanget af dette lovforslag, og det har tilsyneladende også været nødvendigt.

Problemet er, at det også var nødvendigt i 1989. Socialdemokratiets ordfører i 1989, hr. Taanquist, lovede os i den forbindelse, at ingen ledige ville blive henvist til kontanthjælp. De ville blive aktiveret, de ville blive revalideret, eller de ville blive henvist til en førtidspension.

Vi har bare det problem, at det ikke sker. Og nu hører jeg fra Det Radikale Venstres ordfører, at det også er i orden, at man bliver henvist til bistandshjælp. Problemet er så, at hvis man har en ægtefælle, der er på efterløn med maksimumdagpenge, får man meget ofte det råd fra socialrådgiveren, at man bør skilles. Det mener jeg ikke er den rette vej.

Problemet er nemlig, at man godt kan have en sygdom, hvor man bliver rask bagefter, en sygdom, der varer mere end 1 år. I den periode, indtil man bliver raskmeldt, bliver man henvist til kontanthjælp. Har man en ægtefælle, som har en indtægt på 11.000 kr., og har man en husleje på under ca. 2.400 kr., får man intet i kontanthjælp. Og vi ser derfor sager, hvor folk bliver henvist til at blive skilt, eller vi ser, at deres hus går på tvangsauktion, eller at deres tilværelse på anden vis bliver ødelagt, og det er i en periode, hvor de forsøger at blive raske. Det er ikke hensigtsmæssigt.

Men jeg kan forstå, at de fleste ordførere er indstillet på at gå ind i et konstruktivt udvalgsarbejde.

Venstres ordfører kom med forslag om udnyttelse af privathospitaler. Jeg har en anden variation over det tema. Jeg mødte i valgkampen en kvinde, som bad mig oplyse, om jeg gik ind for privathospitaler, for hun havde nemlig fået at vide af sin kommune, at da hun ikke kunne oplyse et bestemt tidspunkt for – da hun ikke kunne få det opgivet fra hospitalet – hvornår hun kunne blive opereret og dermed helbredt, ville man lade hendes sygedagpenge forsvinde. Hun solgte sin bil, og hun blev opereret på et privathospital. Hun gik ind for privathospitaler. Jeg synes, man skulle have forlænget hendes dagpenge i stedet for.

Så kan jeg forstå, at både Fremskridtspartiet og socialministeren ikke har tillid til kommunerne. Jeg mener ikke, det er et argument, der er holdbart på lang sigt, at hvis vi ophæver varighedsbegrænsningen på sygedagpenge, så vil kommunerne blot have folk til at forblive på sygedagpenge.

Jeg er enig med ministeren i, at sygedagpenge er en korttidssydelse, og jeg kan forstå, at der er åbninger, og så vil jeg også godt vise en åbning. Jeg er parat til, at vi tager nogle forhandlinger om at udvide varighedsbegrænsningen på sygedagpenge med et års tid, således at vi måske vender tilbage til situationen før 1989 eller rettere den 2. april 1990, hvor vi fik begrænsningen forkortet til 1 år. Så det var da et tilbud, som jeg håber at vi kan arbejde videre med under udvalgsarbejdet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget.

Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden**Formanden:**

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Miljø- og Planlægningsudvalget (16/11 94):

Udtræder: Aage Brusgaard (FP)

Nyt medl.: Mogens Christensen (FP)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 18. november 1994, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 17.52.
